

Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Łódzki, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, Uniwersytet Zielonogórski i Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Duże zainteresowanie konferencją nie tylko ze strony fachowców „zawodowo” zajmujących się szeroko rozumianym antykiem chrześcijańskim, lecz także studentów i „laików”, którzy po brzegi wypełnili Kaplicę Trójcy Świętej na Zamku Lubelskim, wskazuje na potrzebę organizowania spotkań tego typu i prowadzi do wniosku, iż konferencję należy uznać za udaną.

ks. Piotr Szczur – Lublin, KUL

10. RELIGIE W ŚWIECIE ŚRÓDZIEMNOMORSKIM (Warszawa, 18 XI 2013)

W dniu **18 XI 2013** r. Wydział Nauk Historycznych i Społecznych UKSW zorganizował w gmachu uniwersyteckim (ul. Wójcickiego 1/3, Warszawa) konferencję naukową z cyklu „W kręgu cywilizacji śródziemnomorskiej” pt. *Religie w świecie śródziemnomorskim*. Obrady podzielono na dwie przedpołudniowe sesje plenarne zakończone dyskusją i dwie popołudniowe sesje w trzech grupach (A, B, C).

W pierwszej części spotkania (Sesja I) ogłoszono następujące referaty: ks. prof. dr hab. Józef Naumowicz (UKSW), *Jeszcze raz o tym, czy mitraizm i kultury solarne były realnym rywalem chrześcijaństwa w późnym antyku*; dr hab. Teresa Wolińska, prof. UŁ, *Opór, bierność czy kolaboracja. Chrześcijanie w Syrii i Egipcie wobec podboju arabskiego*; dr Bożena Prochowicz-Studnicka – dr Marta Teperska-Klasińska – dr Andrzej Mrozek (UJ), *Motyw jaskini/groty w judeochrześcijańskiej i muzułmańskiej tradycji religijnej*; dr hab. Zbigniew Kadłubek, prof. UŚ, *Eurypidejska koncepcja religii*.

Podczas Sesji II uczestnicy mogli wysłuchać następujących wystąpień: ks. dr hab. Leszek Misiarczyk, prof. UKSW, *Wierność tradycji i ewolucja w judaizmie antycznym: od pluralizmu religijnego przed 70 r. do dominacji judaizmu rabinicznego po 70 r. po Chr.*; dr Adam Mrozek (UJ), *Ugarit – religia małego miasta z perspektywy wielkiego świata starożytnego*; ks. dr hab. Tadeusz Kołosowski, prof. UKSW, *Sens słowa religio w pismach Salwiana z Marsylii*; ks. dr hab. Tomasz Stepień, prof. UKSW, *Rytuály teurgiczne w późnym neoplatonizmie pogańskim*.

Po krótkiej przerwie obiadowej kontynuowano obrady w następującym porządku: Sesja III – Grupa A: dr Marta Ziółkowska USJK (KUL), *Prekursorzy zasady „Extra Ecclesiam nulla salus”*; mgr Anna Gładkowska (UPJPII), *Od Cycerona do Biblii. Exodus ze świata grecko-rzymskiego na przykładzie ewolucji umysłowo-duchowej świętego Augustyna*; mgr Joanna Szwed-Kostecka (UJ), *Teodoret z Cyru w obronie ortodoksji*; ks. dr Tomasz Skibiński (UKSW), *Obraz Kościoła w Galicji w VI w. w świetle dzieł Marcina z Bragi*; mgr Zofia Brzozowska (UŁ), *Hokmah – Oblubienica Jahwe? O wpływie kultów starożytnych bogiń bliskowschodnich na formowanie się figury uosobionej Mądrości w Starym Testamencie*; Grupa B: dr Ryszard Sajkowski (UWM), *Czy Kaligula popierał kult Izdydy?*; dr Henryk Kowalski (UMCS), *Greckie, rzymskie i wschodnie rytuały w kulcie Kybele (Magna Mater) w Rzymie*; dr Rafał Rosół (UAM), *Betyle w religii starożytnych Greków*; dr Anna Tatarkiewicz (UAM), *Ciąża, poród i pológ pod opieką rzymskich bogów*; dr Anna Garczewska (Kolegium Jagiellońskie/Toruńska Szkoła Wyższa), *Regulacje prawne dotyczące magii w prawie*

rzymskim od V w. p.n.e. do III w. n.e.; Grupa C: mgr Marcin Perłowski (UKSW), *Pierwszy krytyk Mahometa – islam w pismach św. Jana Damasceńskiego (ok. 650-749)*; mgr Emilia Kostka (UZ), *Aspekt religijny zawarcia pokoju bułgarsko-bizantyńskiego z 815 r. w kontekście obrzędowości pogańskich Bułgarów*; dr hab. Mirosław J. Leszka, prof. UŁ, *Opozycja wobec przyjęcia chrześcijaństwa w Bułgarii (863-893)*; dr Kiril Marinow (UŁ), *Dziki pęd wszczepiony w piękne drzewo oliwne Nowego Izraela. Bizantyńskie poglądy na miejsce Bułgarów w chrześcijańskiej ekumenie po okresie ich oficjalnej chrystianizacji w świetle mowy „Na pokój z Bułgarami”*; dr Anna Głusiuk (UKSW), *Falszywi święci żyjący pomiędzy XIII a XVIII wiekiem*.

W ostatniej już Sesji IV w grupie A prelegenci przedstawiali referaty dotyczące czasów współczesnych (stąd pominięto je w wykazie), w pozostałych zaś grupach program kształtował się następująco: Grupa B: dr Helena Karczewska (UKSW), *Kult Nemezis w starożytnym Rzymie*; dr Stanisław Ciupka (ATH Bielsko-Biała), *Podejście świata pogańskiego do powstającego chrześcijaństwa*; mgr Ewelina Kolendowicz (UŁ), *„Jedna siła wiele postaci”. Izyska od bóstwa etnicznego do bogini synkretycznej*; Paweł Chmielewski (UMK), *Pogaństwo i chrześcijaństwo w IV-wiecznym panegiryku cesarskim*; mgr Katarzyna Kuszewska (UŁ), *Rzymskie boginie agrarne*; Grupa C: dr Dominika Budzanowska (UKSW), *Stoicki Bóg Marka Aureliusza*; mgr Sebastian Śpiewak (UŚ), *Problem reformy religijnej w ujęciu filozofii Ksenofanesa z Kolofonu*; mgr Beata Fijołek (UMCS), *Filozoficzne spotkanie chrześcijaństwa i judaizmu: wpływ myśli Mojżesza Majmonidesa na późniejszych filozofów*; mgr Aneta Tylak (UŁ), *Obraz Demiurga w Platońskim „Timajosie” i traktatach „Corpus Hermeticum”*.

Podsumowując, trzeba stwierdzić, że program sympozjum miał bardzo obszerny przekrój czasowy i przewidziano wiele referatów, stąd też prelegentom trudno było czasem „zmieścić się” ze swym komunikatem w ramach przydzielonego im czasu, niemniej jednak wielu młodych naukowców (licencjuszy, magistrów i doktorantów) mogło zaprezentować swoje zainteresowania naukowe i „zaistnieć” w świecie badaczy antyku.

Józef Figiel SDS – Lublin, KUL

11. KIM JEST ROMAJSOS? **(Łódź, „Ceraneum”, 25-26 IV 2014)**

W dniach 25-26 IV 2014 r. w gmachu Biblioteki Uniwersytetu Łódzkiego odbyła się **Ogólnopolska Studencko-Doktorancka Konferencja Naukowa** zorganizowana przez Sekcję Naukową Studentów przy Centrum „Ceraneum” UŁ. Sympozjum zostało zainaugurowane 25 IV o godzinie 10:00 przez sekretarzy naukowych Centrum Badań nad Historią i Kulturą Basenu Morza Śródziemnego i Europy Południowo-Wschodniej im. prof. Waldemara Cerana „Ceraneum”, dr. Pawła Filipczaka (Katedra Historii Bizancjum UŁ) oraz dr. Ivana Petrova (Katedra Sławistyki Południowej UŁ). Uczelni wyrazili radość, iż działające od trzech lat „Ceraneum”, zrzeszające zawodowych badaczy, od ubiegłego roku może również wspierać działalność studentów i doktorantów chcących rozwijać swoje pasje badawcze. Stwierdzili także, że spodziewają się, iż tego typu spotkania będą organizowane w kolejnych latach i tym samym wejść do kanonu spotkań odbywających się w ramach „Ceraneum”. Członkowie Centrum zauważyli również, że organizatorzy konferencji podjęli trudny, wielowątkowy